

De juridische zijde van de PAS en rekenmodel Aerius

Zodra de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) van kracht wordt, is rekenmodel Aerius de enige geaccepteerde methode om de impact van bedrijfsontwikkelingen op natuurgebieden te bepalen. Dit ondanks een 'officiële' foutmarge in de berekening van 70 procent. En afgaande op de metingen in het milieu zelf, ligt de foutmarge waarschijnlijk nog hoger (zie artikel 'De onschendbaarheid van een rekenmodel', pag. 38-41).

Geesje Rotgers

“Ik vrees dat de Natuurbeschermingswet in de landbouw een spoor van kommer en kwel gaat achterlaten. De wet kampt met reparatie op reparatie en wekelijks komt er wel een nieuwe uitspraak bij, wat de uitvoering alleen maar moeilijker maakt.” Paul Bodden, advocaat agrarisch recht bij Hekkelman Advocaten, is weinig optimistisch over de aanstaande PAS, die juist 'in de markt wordt gezet' om problemen weg te nemen. “De PAS gaat ervan uit dat er ontwikkelruimte te vergeven is, maar we moeten eerst nog een systeem zien te creëren dat werkt en juridisch houdbaar is. Wij hebben bijvoorbeeld nu al gezien dat de overheid 'vergeten' is het bestemmingsplan mee te nemen in de PAS, waardoor salderen als het om een bestemmingsplan gaat er straks niet meer bij is”, zegt Bodden. Bodden adviseert veehouders met ontwikkelplannen om nog onder de oude situatie een aanvraag in te dienen als die mogelijkheid er is – nu is helder wat wel en niet kan – de toekomst onder de PAS is onzeker. Dan kan men ook straks gebruik blijven maken van de oude rechten, als dat beter uitkomt. “Ook is het de vraag waar die ontwikkelruimte te vinden is”, zegt Lambert Polinder, omgevingsjurist bij Agrifirm Exlan. “Daar hebben we momenteel nog geen zicht op.” Ook Polinder maakt zich zorgen over de juridische houdbaarheid van de PAS. “De vrees bestaat dat de PAS in strijd is met artikel 6 van de Europese Habitatrichtlijn. Als de rechter gaat oordelen dat de PAS moet worden aangemerkt als instrument voor 'natuur-

compensatie', dan is de landbouw terug bij af en zal de PAS geen oplossingen bieden.”

Rekenmodel veel bepalend

Rekenmodel Aerius heeft een prominente plaats gekregen binnen de PAS. Het rekenmodel zal het oude model Agro-Stacks opvolgen. Hoewel Aerius een stuk geavanceerder en gebruiksvriendelijker is dan Agro-Stacks, verandert de rekenkern niet. De wijze waarop rekenmodellen met de huidige grote foutmarges het beleid domineren, krijgt weinig steun in de veehouderij. De rekenmodellen worden met regelmaat bijgesteld waardoor de uitkomsten tientallen molen kunnen verschillen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de berekeningen van de stikstofdeposities op Schiermonnikoog (zie *V-focus augustus 2014*). “En als een veebedrijf een halve mol te hoog zit, kan dat een groot verschil maken”, weet Polinder. “Wij zagen dat onlangs weer in de provincie Friesland waar het bevoegde gezag zich door jurisprudentie van de Raad van State gedwongen zag zeventien verleende vergunningen weer in te trekken vanwege een onacceptabele stikstoftoename van een halve mol. Het gaat hier dus om 7 gram stikstof op een hele hectare, minder dan een ganzenkeutel. En in de provincie Zuid-Holland gaat het inmiddels al om duizendsten van molen, dit gaat helemaal nergens meer over.”

Berekeningen zwarte doos

De ammoniakdeken is in grote delen van Nederland dikker dan die zou mogen zijn, volgens het rekenmodel. Hoe precies gere-

kend wordt weet niemand, ook Polinder niet. “De berekening wordt niet uitgelegd, daardoor blijft het een zwarte doos.” Terwijl die ook alsmaar wordt bijgesteld. Polinder spreekt van een enorme papieren exercitie. Oude vergunningen van twintig jaar geleden blijken opeens leidend te zijn – met het beschermen van de natuur heeft het nog maar weinig te maken.

Juridische waarde metingen

Natuurmeetnetten en onderzoek van onder meer Wageningen UR wijzen in de richting dat ammoniak zich heel anders gedraagt dan steeds is aangenomen, waardoor ammoniakemissies veel lager zijn dan nu verondersteld. Hierdoor valt de depositie ook meteen een heel stuk lager uit. Dit is gunstig voor de landbouw, maar wat kan zij in juridisch opzicht met daadwerkelijke metingen? “Aerius zal wettelijk voorgeschreven worden. Daar valt weinig aan te doen. Op dit moment wordt Agro-Stacks gebruikt. Weliswaar is dit programma niet wettelijk voorgeschreven, het is echter geen sinecure om dit programma van tafel te krijgen. Het wordt door de Raad van State tot op heden gezien als de beste methodiek”, zo geeft advocaat Paul Bodden aan.

Maar kansloos is de situatie niet bij voorbaat. “Wij onderzoeken op dit moment of de onvolkomenheden in de methodes aanleiding vormen voor een proefproces”, aldus Bodden.

LAMBERT POLINDER

“Oude vergunningen van twintig jaar geleden blijken opeens leidend te zijn – met het beschermen van de natuur heeft het nog maar weinig te maken.”

Foto: Agrifirm Exlan

PAUL BODDEN

“Wij onderzoeken op dit moment of de onvolkomenheden in de methodes aanleiding vormen voor een proefproces.”

Foto: Hekkelman Advocaten

